ePublishing

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Vol 1 (2012)

6ο Συνέδριο Διδακτική της Πληροφορικής

Ανάλυση περιεχομένου του νέου σχολικού προγράμματος σπουδών για το νηπιαγωγείο ως προς τις ΤΠΕ

Ε. Καλεράντε, Α. Κοντοπούλου

To cite this article:

Καλεράντε Ε., & Κοντοπούλου Α. (2022). Ανάλυση περιεχομένου του νέου σχολικού προγράμματος σπουδών για το νηπιαγωγείο ως προς τις ΤΠΕ. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, *1*, 495–504. Retrieved from https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/4579

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 26/03/2026 07:55:01

Ανάλυση περιεχομένου του νέου σχολικού προγράμματος σπουδών για το νηπιαγωγείο ως προς τις ΤΠΕ

Ε. Καλεράντε[1], Α. Κοντοπούλου[1]

[1]Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
ekalerante@yahoo.gr

Περίληψη

Στην εργασία μας εξετάζουμε τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στο νηπιαγωγείο. Ειδικότερα, αναλύεται το περιεχόμενο του νέου πιλοτικού Προγράμματος Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας που καθορίζει το περιεχόμενο των γνωστικών ενοτήτων και εκφράζει τους στόχους της εκπαιδευτικής πολιτικής για το νηπιαγωγείο. Αξιοποιούμε ως μέθοδο έρευνας την ανάλυση περιεχομένου των κειμένων του νέου Προγράμματος Σπουδών. Δίνεται έμφαση στις ενότητες που εκφράζεται το ιδεολογικό, πολιτικό, παιδαγωγικό πλαίσιο ως θεωρητικό μοντέλο σύνδεσης της εκπαίδευσης με τις ΤΠΕ. Το νέο Προγράμματος Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας, ως προς την έμφαση που δίνει στις ΤΠΕ, προσεγγίζεται συγκριτικά με τη δομή και το περιεχόμενο του προηγούμενου Προγράμματος. Ταυτόχρονα, μελετάμε το νέο Πρόγραμμα Σπουδών δίνοντας έμφαση σε αρχές και θέσεις που εκφράζουν την εκπαιδευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο εναρμόνισης της εκπαιδευτικής πολιτικής των χωρών μελών.

Λέξεις κλειδιά: *Αναλυτικό πρόγραμμα, Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), Εκπαιδευτική πολιτική.*

Abstract

In our work, we examine the Information and Communication Technology (ICT) usage in the kindergarten. In particular, the content of the new Pilot Curriculum for the Preschool – Primary School Age defining the content of cognitive units and expressing the educational policy aims in the kindergarten is analyzed. The research method utilized is the text content analysis of the new Curriculum. Emphasis is given to the units expressing the ideological, political and pedagogical framework as a theoretical connection model between education and ICT. The new Preschool and Primary School Age Curriculum, in terms of emphasis given on ICT, is approached in comparison to the structure and the content of the previous Curriculum. At the same time, we examine the new Curriculum concentrating on the principles and standpoints expressing the European Union educational policy in which the general framework of the member-states educational policy harmony is integrated.

Keywords: *Curriculum, Information and Communication Technology (ICT), Educational Policy.*

1. Εισαγωγή

Η υποχρεωτική φοίτηση στο νηπιαγωγείο δημιουργεί ένα πλαίσιο μελέτης, καθώς επισημαίνεται η παιδική ηλικία ως ξεχωριστό στάδιο ανάπτυξης, δηλαδή διαμόρφωσης της προσωπικότητας αλλά και του ατόμου ως εκπαιδευομένου (Ντολιοπούλου, 2008). Επομένως, το περιεχόμενο του νέου Προγράμματος Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας αξιολογείται τμηματικά λαμβάνοντας υπόψη τρεις διαστάσεις:

α) Την ανάπτυξη της προσωπικότητας,
β) Την εξοικείωση με γνωστικά αντικείμενα,
γ) Τη διαμόρφωση του κοινωνικού υποκειμένου.

Και οι τρεις διαστάσεις συνδέονται με νέες προσεγγίσεις για τις ανάγκες του νηπίου αλλά και για τις δυνατότητές του. Παρατηρούμε ότι διευρύνεται το επίπεδο ενασχόλησης του νηπίου με διαφορετικά αντικείμενα επανορίζοντας έννοιες, όπως δεξιότητα, νοημοσύνη, παιδαγωγικό ενδιαφέρον.

Η εργασία μας λαμβάνει υπόψη της τη θεωρητική ερμηνεία της εκπαιδευτικής πολιτικής για την προσχολική εκπαίδευση, όπως διατυπώνεται στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας και σε συνάφεια με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα για την εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο. Στο πλαίσιο αυτό το θέμα των ΤΠΕ αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές είναι μια νέα πραγματικότητα που συνδέεται με τη διαμόρφωση ενός «παραδείγματος» για την εκπαίδευση (Κυρίδης, Δρόσος, & Ντίνας, 2003). Αναλυτικά, το θέμα σύνδεσης νηπιαγωγείου με τις ΤΠΕ εκφράζει ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον διάχυσης της γνώσης και της πληροφορίας. Επομένως, το νήπιο μαθαίνει να αναζητεί και ταυτόχρονα να διαχειρίζεται μια πληροφορία μέσα από μια αφαιρετική, συνθετική εργασία, όπου το νέο ως είδηση και γνώση συνδυάζεται με την προηγούμενη γνώση, ανασχηματίζοντας γνωστικά δεδομένα και δεδομένα εμπειρίας.

Το ενδιαφέρον μας για τις ΤΠΕ στο νηπιαγωγείο σχετίζεται ευρύτερα με το ψηφιακό αλφαβητισμό, που σε μια κοινωνία διαδικτύωσης (Castells, 2000) και εξοικείωσης με τις ΤΠΕ, εμπεριέχεται στη νέα ομάδα δικαιωμάτων για την εκπαίδευση, όπου το άτομο πολίτης μέσω της τεχνολογίας διευρύνει τις γνώσεις του. Ταυτόχρονα το άτομο αποκτά πρόσβαση σε τεχνολογίες βασικές για τη διεύρυνση του προσωπικού, κοινωνικού, πολιτισμικού και μορφωτικού κεφαλαίου (Putnam, 2001).

2. Περιγραφή έρευνας

2.1 Μεθοδολογία

Στη μελέτη μας για την εισαγωγή των ΤΠΕ στο νηπιαγωγείο χρησιμοποιούμε ως κείμενο προς διερεύνηση το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας. Γίνεται ανάλυση περιεχομένου (Schilling, 2006) με βάση το

γενικό θέμα ερμηνείας της σχέσης των ΤΠΕ, ως μέσου διασύνδεσης των γνωστικών ενοτήτων. Ειδικότερα, αναλύεται ο τρόπος παρουσίασης των ΤΠΕ, το θεωρητικό μοντέλο που ακολουθείται και οι υποδείξεις προς τους εκπαιδευτικούς για τη μεθοδικότερη εφαρμογή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση των νηπίων, τη χρήση του νέου μέσου, με έμφαση στην ποιοτικότερη διδασκαλία, αλλά και την αύξηση των πληροφοριακών γνώσεων για τα νήπια. Δηλαδή, με βάση την ανάλυση περιεχομένου επιδιώκεται να αναδειχθεί η λειτουργική σύνθεση γνώσεων και ΤΠΕ, γνώσεων και δεξιοτήτων, για την αναζήτηση πληροφοριών με έμφαση στην καλλιέργεια ενδιαφερόντων, που φαίνεται να είναι ο στόχος σε μια μεταμοντέρνα εκπαιδευτική προσέγγιση. Το νήπιο ενθαρρύνεται να αυτενεργεί διερευνώντας πληροφοριακούς τόπους και γνωστικά πεδία πέρα από τα συμβατικά πλαίσια των προκαθορισμένων γνωστικών ενοτήτων. Δίνεται έμφαση - εκτός από τη θεωρητική ανάλυση που εμπεριέχει παιδαγωγικές αρχές, εκπαιδευτικές θέσεις και γενικότερα εκπαιδευτική πολιτική- στον τρόπο παρουσίασης, δηλαδή στο λεξιλόγιο, στην επαναληπτικότητα προτάσεων, αναλυτικά, σε οτιδήποτε υποδηλώνει στην εκπαιδευτική πολιτική πρόθεση που επισημαίνεται με λεκτικά σχήματα και εκπαιδευτικές θεωρίες. Επομένως, αναλύεται και το εύρος της αξιοποίησης των ΤΠΕ.

Η ανάλυση περιεχομένου επιλέχτηκε για να αναδυθεί η πολιτική, όπως διαμορφώνεται σε ένα επίσημο εκπαιδευτικό κείμενο που μεταβιβάζει στην εκπαιδευτική κοινότητα, αρχές και θέσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής, οι οποίες σχετίζονται ευρύτερα με τις προθέσεις της κυβέρνησης, αλλά και γενικότερα με τις αντίστοιχες αρχές και θέσεις της Ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής (Τσαούσης, 2007).

Συγκριτικά μελετήθηκε το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας με το προηγούμενο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών για το Νηπιαγωγείο, ώστε να διαπιστωθούν πεδία που τυχόν συμπληρώνουν το προηγούμενο ή διαφοροποιήσεις ως προς τις εκπαιδευτικές και πολιτικές αρχές.

2.2 Ερευνητική Διαδικασία

Η ανάλυση περιεχομένου μας έδωσε τη δυνατότητα να διερευνήσουμε σε βάθος τη δομή του νέου Προγράμματος Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας, στα πλαίσια διερεύνησης που προβλέπονται από μια ποιοτική μέθοδο (Patton, 2002), αξιοποιώντας ως μονάδες:

α) Τις λέξεις,
β) Τα θεωρητικά σχήματα και
γ) Τη σύνδεση πολιτικής και εκπαίδευσης.

Στο επίπεδο των λέξεων συγκεντρώθηκαν λέξεις, οι οποίες κατηγοριοποιούνται ως προς το περιεχόμενο σε τέσσερις κατηγορίες. Αυτές που εκφράζουν:

α) Ειδικά τεχνικά ζητήματα για την τεχνολογία,
β) Παιδαγωγικές αρχές,

γ) Αρχές ισότητας και
δ) Πολιτική.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο ανάλυσης αναζητούνται θεωρητικά σχήματα. Ειδικότερα, αυτά που σχετίζονται με:
α) Εκπαίδευση και
β) Πολιτική.

Σε ένα τρίτο επίπεδο δόθηκε έμφαση στη σύνδεση εκπαίδευσης και πολιτικής, όπου αναζητήθηκαν θεματικές που σχετίζουν:
α) Την πολιτική με το έθνος, κράτος και
β) Την πολιτική με τις διεθνείς συνθήκες.
Και οι δύο ενότητες επαναφέρουν τη συζήτηση στους όρους και στη δομή της εκπαιδευτικής πολιτικής.

2.3 Παρατηρήσεις

Στην ανάλυση περιεχομένου διαπιστώσαμε ότι υπάρχει ο γλωσσικός κώδικας των ΤΠΕ με έμφαση σε όρους όπως: «εκκίνηση / έναρξη προγράμματος, αρχείο, άνοιγμα αρχείου, κλείσιμο αρχείου, φάκελος, αποθήκευση, εκτύπωση, διαγραφή» και «τυπικές οπτικές ενδείξεις». Και μάλιστα η αναφορά στους τεχνικούς όρους είναι αναλυτική, και έμμεσα παραπέμπει σε αντίστοιχα πεδία της πληροφορικής. Δημιουργεί προϋποθέσεις ενημέρωσης των εκπαιδευτικών, εξοικείωσής τους με έννοιες και φαίνεται να λειτουργεί ως ένα βασικό θεωρητικό πεδίο, στο οποίο μπορούν να βασιστούν για περαιτέρω εμβάθυνση ή ενασχόληση με τον τομέα των ΤΠΕ.

Είναι ίσως η πρώτη φορά που συνδυαστικά λειτουργεί ένα Πρόγραμμα Σπουδών με βασικές και προηγούμενες συμπληρωματικές δομές που λειτούργησαν στην εκπαίδευση των νηπιαγωγών, όπως προγράμματα εκμάθησης Η/Υ και λογισμικού. Όπως είναι γνωστό, το Υπουργείο Παιδείας εφήρμοσε ειδικά προγράμματα εκμάθησης Η/Υ (2001 - 2011) για τους εκπαιδευτικούς με αντίστοιχη πιστοποίηση και μάλιστα διαβαθμισμένα σε δύο επίπεδα. Ταυτόχρονα παρατηρούμε ότι στο πρόγραμμα ανοίγει ένα πεδίο αξιοποίησης και άλλων πηγών πληροφορικής π.χ. ελεύθερα λογισμικά που διατίθενται στο διαδίκτυο ή επαφή με ειδικά περιοδικά, όπως το Ramkid κλπ.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το ζήτημα της εμπλοκής των νηπιαγωγών - που κυρίως είναι ένας κλάδος, όπου η πλειοψηφία είναι γυναίκες - με το software και το hardware, ειδικά με το hardware που θεωρείται ότι είναι ένας τομέας που κυρίως απευθύνεται σε άνδρες.

Όπως διαπιστώνεται η έμφαση δίνεται στην πληροφορική και στη νέα γνώση γύρω από τους Η/Υ με την προσαρμογή παιδαγωγικών θεωριών που επανορίζουν την έννοια της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της απόδοσης. Ειδικότερα, το

θέμα της ανάπτυξης του νήπιου και της προσαρμογής του στην κοινωνία της γνώσης επανεξετάζεται και σε σχέση με την οργάνωση δεξιοτήτων, μέσα από τους Η/Υ, όπως «την οργάνωση και τη διαχείριση των αρχείων». Το θέμα των ΤΠΕ διαχέεται σε όλα τα γνωστικά πεδία και δείχνει πως ο / η νηπιαγωγός μπορεί να δημιουργήσει ένα ευέλικτο περιβάλλον, στο οποίο διακριτικά θα ανατροφοδοτεί τα γνωστικά αντικείμενα, μέσω των ΤΠΕ και αντίστροφα τα γνωστικά αντικείμενα θα δίνουν πεδίο διερεύνησης για τις ΤΠΕ (Jung, 2005).

Ο τρόπος παρουσίασης των ΤΠΕ αξιοποιεί αρχές διαθεματικής και διεπιστημονικής προσέγγισης και κατάλληλη εικονική αποτύπωση, ώστε το μήνυμα να είναι ευκρινές και κατανοητό από το χειριστή της πληροφορίας, τον / την νηπιαγωγό. Δίνεται έμφαση, μέσω της εικονικής αποτύπωσης ,σε μια επικοινωνιακή γλώσσα γύρω από τους Η/Υ, όπου εκτιμάται ότι και το νήπιο, μέσω της εικονικής αποτύπωσης, θα μπει σε αυτό το γλωσσικό εικονικό πεδίο της πληροφορικής.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας διέπεται από την αρχή της διαθεματικότητας, έτσι ώστε να επιτευχθεί σύνδεση γνώσεων και δεξιοτήτων (Πηγιάκη, 1998) και να αποκτήσουν τελικά τα νήπια μια σφαιρικότερη αντίληψη για την πραγματικότητα και να αναπτύξουν την κριτική και δημιουργική ικανότητα τους, στοιχεία που τα καθιστούν ικανά να αντιμετωπίζουν με επιτυχία προβληματικές καταστάσεις (Ματσαγγούρας, 2003). Επίσης, δίνεται έμφαση στην αρχή της συνεργασίας, καθώς προωθείται η ομαδική εργασία, η συνεργασία και η αποδοχή του ενός από τον άλλο, οπότε αναπτύσσουν θετικές σχέσεις (Καρούντζου, Παγούνη, & Τσίμπος, 2007).

Επιπρόσθετα γίνεται εμμέσως αντιληπτή η επιρροή της εποικοδομητικής θεωρίας του Piaget για τη συνεχή αναδόμηση γεγονότων και σχέσεων, η οποία βασίζεται στις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες των νηπίων. Ακόμα φαίνεται να διέπεται από την αρχή της επικοινωνίας, όπου σύμφωνα και με το Vygotsky, η γνώση είναι κοινωνικά προσδιορισμένη. Σημαντικότατο ρόλο στη μάθηση αποτελεί η κοινωνική αλληλεπίδραση και η ιστορικοκοινωνική διάσταση και το πολιτισμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο συντελείται (Ράπτης & Ράπτη, 2007). Στο επίπεδο αυτό θα μπορούσε να αναφέρει κανείς θεωρίες που σχετίζονται με τις μαθητικές θέσεις για τη δομή και το περιεχόμενο των κοινωνικών τάξεων όπως B. Bernstein και P. Bourdieu (Bourdieu & Passeron, 1977; Bernstein, 1989). Σημαντικό στοιχείο της θεωρίας του Vygotsky που διαφαίνεται στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών είναι και η «ζώνη της επικείμενης ανάπτυξης» με αναφορές, όπως «δραστηριότητες προσαρμοσμένες στις δυνατότητες των παιδιών οι οποίες ταυτόχρονα αποτελούν πρόκληση για τις ικανότητες τους, χωρίς όμως να τις υπερβαίνουν ώστε να απογοητεύονται». Διαφαίνεται επίσης η αρχή της αυτενέργειας και η αρχή της βιωματικότητας, καθώς τα νήπια καθίστανται ενεργά μέλη της εκπαιδευτικής διαδικασίας, που διερευνούν, ψάχνουν, ανακαλύπτουν αλλά και επιδρούν διαμορφώνοντας τις συνθήκες του περιβάλλοντός τους. Άλλωστε όπως ισχυρίστηκε ο Bruner «όλα τα μαθήματα είναι δυνατόν να

διδαχθούν επιτυχώς σε οποιοδήποτε παιδί, αρκεί να παρουσιάζονται επιστημονικά και ψυχολογικά προσαρμοσμένα» (Κιτσαράς, 2004).

Η επαφή του νηπίου με τις ΤΠΕ φαίνεται να εντάσσεται στο ευρύτερο εκπαιδευτικό πλαίσιο της καινοτομίας και της δημιουργικότητας, το οποίο διαπερνά με διαφορετική βαρύτητα και σχεδιασμό όλο το εκπαιδευτικό σύστημα, τουλάχιστον στο πλαίσιο του προγραμματισμού.

Το θέμα των ΤΠΕ συνδέεται, με πολιτικούς όρους, με την έννοια της ισότητας ή την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, καθώς εκτιμάται ότι τα νήπια θα αναπτύξουν συναισθήματα αλληλεγγύης, σεβασμού του άλλου και έτσι το θέμα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης συνδέεται με ένα μέσο που αναδεικνύει συνεργατικές διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα (Tiedt & Tiedt, 2006). Φαίνεται ότι θα δώσει το έναυσμα και σε ειδικά προγράμματα (Roopnarine & Johnson, 2006) αξιοποίησης των ΤΠΕ με έμφαση στην ισότητα των φύλων ή ευρύτερα στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, όπου ο «άλλος» γίνεται ο συνεργάτης στην αναζήτηση της πληροφορίας με έμφαση σε τομείς, όπου οι άνθρωποι συναντώνται και δημιουργούν.

Παράλληλα αναδεικνύεται η έννοια του πολίτη που συμμετέχει σε διαδικασίες, εξοικειώνεται με νέα μέσα, διευρύνοντας την επαφή του με τον «κόσμο» σε παγκοσμιοποιημένες συνθήκες, όπου συνειδητοποίει τα διαφορετικά κοινωνικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα που εντάσσεται.

Με την ευρύτερη έννοια της πολιτικής το νήπιο άτομο εξοικειώνεται με δομές και συστήματα της χώρας του, δηλαδή κοινωνικοποιείται αντιλαμβανόμενο διαστάσεις του χώρου και του χρόνου και ταυτόχρονα από το εθνικό πεδίο περνά στο παγκόσμιο επίπεδο, σχηματοποιώντας εικόνες για τους λαούς, το περιβάλλον, τον τρόπο ζωής, την τέχνη και γενικότερα την έννοια της κουλτούρας.

3. Συμπεράσματα

Η έρευνα μας εστιάστηκε σε μια κειμενική ανάλυση που εκτιμήθηκε - ότι σε αυτή τη φάση διαμόρφωσης εκπαιδευτικής πολιτικής για το νηπιαγωγείο, με δεδομένα την υποχρεωτική εκπαίδευση και την έμφαση στις ΤΠΕ - θα αναδείκνυε το ευρύτερο πλαίσιο που θα κινηθεί αυτή η μορφή της εκπαίδευσης, ώστε να εξυπηρετεί ταυτόχρονα δύο στόχους, τη συσχέτιση νηπιαγωγείου με τις άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης, αλλά και τη διατήρηση της αυτοτέλειάς του.

Στην πορεία της έρευνας διαπιστώθηκε ότι το κείμενο ήταν περισσότερο αναλυτικό και διεισδυτικό σε πολιτικές και εκπαιδευτικές θέσεις από τα συνήθη κείμενα των Προγραμμάτων Σπουδών που απευθύνονται στην εκπαιδευτική κοινότητα. Ζήτημα που σχετίζεται, πιθανά, με τη σημασία που δίνεται στην εκπαίδευση των νηπίων και ειδικά στην εξοικείωσή τους με τις ΤΠΕ, αλλά και των ίδιων των εκπαιδευτικών που θα αξιοποιήσουν τις ΤΠΕ εισάγοντας τα νήπια σταδιακά στη νέα «κοινωνία της γνώσης».

Φαίνεται ότι το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Προσχολικής – Πρώτης Σχολικής Ηλικίας συμπληρώνει το παλιό Πρόγραμμα Σπουδών ως προς τις ΤΠΕ. Θεωρεί ότι ήδη το νηπιαγωγείο έχει ενσωματώσει, έστω σε αρχικό στάδιο τις ΤΠΕ στις δραστηριότητες των νηπίων. Στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών δίνεται έμφαση σε ειδικές τεχνικές γνωστικές αρχές και σε μοντέλα δραστηριοτήτων. Τελικά, από την περιορισμένη τοποθέτηση των ΤΠΕ στο παλαιό Πρόγραμμα Σπουδών, περνάμε σε μεθοδικότερη αντιμετώπιση του θέματος ΤΠΕ και νηπιαγωγείου, που ίσως μπορεί να ερμηνευτεί ως ένα στάδιο εκπαιδευτικής ωριμότητας, αλλά και πολιτικής διευθέτησης και εναρμόνισης σε ευρωπαϊκά και διεθνή δεδομένα για τη διαδικτυακή εκπαιδευτική πραγματικότητα (Van Scoter, 2008).

Φαίνεται το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών να συμβαδίζει με τις γενικές αρχές της Ευρωπαϊκής πολιτικής για την εξοικείωση των μαθητών με τις ΤΠΕ και τη δια βίου εκπαίδευση (Anderson, 2008). Η έμφαση βρίσκεται στο ότι οι ΤΠΕ θα διευρύνουν την επαφή με τα γνωστικά αντικείμενα σε συνθήκες ευέλικτων μορφών εργασίας, όπου το άτομο διαρκώς θα αναπροσαρμόζει τις γνώσεις σε ένα περιβάλλον συνεχούς εκπαίδευσης, εξειδίκευσης και επιμόρφωσης.

Το νηπιαγωγείο παύει να έχει το χαρακτήρα της προσχολικής, νηπιακής φροντίδας και η βαρύτητα δίνεται στη σχολική εκπαίδευση, όπου το νήπιο αντιμετωπίζεται ως μαθητής, μέσα σε μια μαθησιακή διαδικασία, που ξεκινάει ηλικιακά νωρίτερα από την προκαθορισμένη, όπως οριζόταν στα προηγούμενα Προγράμματα Σπουδών. Δηλαδή, η έμφαση βρίσκεται στην εκπαίδευση του νηπίου και στη γρήγορη μετάβασή του σε ένα περιβάλλον γνωστικής ανατροφοδότησης. Έτσι, φαίνεται να επιδιώκεται η απόκτηση δεξιοτήτων και μηχανισμών που θα επιτρέψουν στο νήπιο να «κερδίσει» χρόνο σε μια κοινωνία που χρόνος, γνώση και εκπαίδευση είναι αλληλένδετα στοιχεία.

Στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών φαίνεται να αξιοποιείται το δεδομένο της εξοικείωσης των νηπιαγωγών με τις ΤΠΕ και να λειτουργεί συμπληρωματικά προς το προηγούμενο Πρόγραμμα Σπουδών με παράλληλη έμφαση στις δεξιότητες χρήσης του Η/Υ αλλά και στη σύνδεση με τις γνωστικές ενότητες (Kalerante, 2010). Το καινούργιο στοιχείο βρίσκεται στην αναλυτική παραδειγματική διατύπωση της διάχυσης των ΤΠΕ σε όλο το πρόγραμμα του νηπιαγωγείου από τις στενές γνωστικές ενότητες, μέχρι τις ελεύθερες δραστηριότητες (Kalerante, 2011). Επομένως, αναδεικνύεται η σύνδεση της «κοινωνίας της γνώσης – πληροφορίας» με το νηπιαγωγείο. Στο παλιό Πρόγραμμα Σπουδών, ίσως, ως μεταβατικό στάδιο, επιδιωκόταν η σύνδεση των κλασσικών μεθόδων διδασκαλίας και προσέγγισης με τις ΤΠΕ. Στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών η έμφαση δίνεται είτε άμεσα είτε έμμεσα στις ΤΠΕ, δίνοντας την εντύπωση ότι χωρίς να απαλειφτούν τα παλιά θεωρητικά σχήματα της εκπαίδευσης των νηπίων οι ΤΠΕ θα υπερτερούν και θα είναι κυρίαρχες. Στη δόμηση αυτής της νέας σχέσης νηπιαγωγείου ΤΠΕ επικεντρώνεται στο γλωσσικό, επικοινωνιακό κώδικα της νέας επιστήμης «ΤΠΕ» και διαμορφώνεται μια τεχνική

διατύπωση, που θα έλεγε κανείς ότι απευθύνεται σε μυημένους προς τις ΤΠΕ εκπαιδευτικούς.

Το θέμα των ΤΠΕ συνδέεται με το «Νέο Σχολείο» με παράλληλη αναφορά στη διαπολιτισμική εκπαίδευση (Kalerante, Nikolidakis, & Georgopoulou, 2010) και στις μορφές ισότητας προτάσσοντας έμμεσα την αρχή της αναδιανομής δικαιωμάτων (Turner, 2006). Με την έννοια, ότι μέσω των ΤΠΕ, θα αμβλυνθούν οι μορφές κοινωνικής ανισότητας, καθώς θα ενισχυθεί η επαφή και των κατώτερων στρωμάτων με τη γνώση και την πληροφορία. Άρα, θα τους δοθεί η δυνατότητα να μπουν, με καλύτερους όρους, σε κοινωνικά, πολιτισμικά και επαγγελματικά περιβάλλοντα.

Είναι ενθαρρυντικό ότι το νηπιαγωγείο ευθυγραμμίζεται με τις άλλες βαθμίδες στο θέμα εξοικείωσης με τις ΤΠΕ και ειδικότερα με την αναζήτηση και διαχείριση της πληροφορίας, ώστε τα νήπια να μπορούν, συμπληρωματικά, να προχωρούν στο θέμα εκμάθηση των πληροφοριών και αύξηση των γνώσεων, σε μια σπειροειδή διάταξη των γνωστικών τομέων.

Εκφράζουμε επιφυλάξεις για την εμμονή που παρατηρείται στο ζήτημα των ΤΠΕ, καθώς φαίνεται να γίνεται μειωμένη αναφορά στο ζήτημα παιδί, ανάπτυξη της προσωπικότητας, αυθόρμητη δράση, κίνηση, όπως επίσης πιθανά υποβαθμίζονται παραδοσιακές ενότητες που συνδέονται με την άμεση επαφή υλικών και δημιουργικών ενασχολήσεων, καθώς και εκμάθηση με παραδοσιακούς τρόπους, όπως χρήση του λόγου με παραμύθι και αφήγηση. Με κοινωνιολογικούς όρους θα επισημαίναμε ότι σε ένα επόμενο κείμενο, που θα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, θα πρέπει να δύνεται έμφαση στα όρια χρήσης της τεχνολογίας (Beynon, 2007), ώστε να μην οδηγούμαστε σε κατάχρηση, που μπορεί να οδηγήσει σε ακύρωση του κοινωνικοποιητικού ρόλου του νηπιαγωγείου.

Οι επισημάνσεις μας αυτές στηρίζονται στο ότι το πρόγραμμα είναι πιλοτικό, όπως αναφέρεται στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών «{...} η τελική οργάνωση θα γίνει μετά την πιλοτική εφαρμογή και τη συμπλήρωση των περιεχομένων του προγράμματος» και θα πρέπει να ακολουθήσουν διευκρινιστικές παρατηρήσεις, που να λαμβάνουν υπόψη τις ευρύτερες διαστάσεις της προσχολικής αγωγής, με έμφαση σε έρευνες της ψυχολογίας και αντίστοιχες της κοινωνιολογίας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι ΤΠΕ δεν είναι εργαλείο για τον / την νηπιαγωγό (Dede, 2008).

Συμπερασματικά, το θέμα της διδασκαλίας στο νηπιαγωγείο θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με προσοχή, διότι, όπως αναφέρει ο Roblyer (2006), «{…} η τεχνολογία είναι, πάνω από όλα, ένα μέσο για να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να επικοινωνούν καλύτερα με τους μαθητές τους. Μπορεί να κάνει μια καλή διδασκαλία ακόμα καλύτερη, αλλά δεν μπορεί να κάνει μια κακή διδασκαλία καλή» (όπως παρατίθεται στο Kervin & Jones, 2009).

Βιβλιογραφία

Anderson, R. (2008). Implications of the information and knowledge society for education. Στο J. Voogt, & G. Knezek (Επιμ.), *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education* (σσ. 5–22). New York: Springer.

Bernstein, B. (1989). *Παιδαγωγικοί Κώδικες και Κοινωνικός Έλεγχος.* (Ι. Σολομών, Μεταφρ.) Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Beynon, M. (2007). Computing technology for learning - in need of a radical new conception. *Educational Technology & Society , 10* (1), σσ. 94-106.

Bourdieu, P., & Passeron, J.-C. (1977). *Reproduction in Education, Society, Culture.* Beverly Hills: Sage.

Castells, M. (2000). *The Rise of the Network Society, Second edition.* U.S.: Blackwell Publishing.

Dede, C. (2008). Theoretical perspectives influencing the use of information technology in teaching and learning. Στο J. Voogt, & G. Knezek (Επιμ.), *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education* (σσ. 43–62). New York: Springer Science + Business Media, LLC.

Jung, I. (2005). ICT-Pedagogy Integration in Teacher Training: Application Cases Worldwide. *Educational Technology & Society , 8* (2), σσ. 94-101.

Kalerante, E. (2010). ICT-Alearning and Teaching tool in Ancient Greek Studies. *Proceedings of the ecoMEDIA, Europe 2010 Annual Conference*, (pp. 61-66).

Kalerante, E. (2011). New Museum Involving Technologies in Kindergarten Training. *SIRikt 2011 International Conference.* Kranjska Gora.

Kalerante, E., Nikolidakis, S., & Georgopoulou, E. (2010). The teaching of Ancient Greek as a foreign language, for students of immigrant status, at the high school and Lyceum educational levels in Greece. Στο R. Xiao (Επιμ.), *Proceedings of The International Symposium on Using Corpora in Contrastive and Translation Studies, 2010 Conference (UCCTS2010), http://www.edgehill.ac.uk/uccts2010proceedings/papers/Nikolidakis_et_al.pdf.* Ormskirk.

Kervin, L., & Jones, P. (2009). *One teacher's response to literacy learning and teaching using technology.* Ανάκτηση 7 2010, από www.englishliteracyconference.com.au: http://www.englishliteracyconference.com.au/files/documents/hobart/conferencePapers/refereed/Kervin-Jones.pdf

Patton, M. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Putnam, R. (2001). *Social Capital: Measurement and Consequences.* Ανάκτηση 3 21, 2011, από ISUMA: Canadian Journal of Policy Research: www.isuma.net/v02n01/putnain/putnam_e.shtml

Roopnarine, J., & Johnson, J. (2006). *Ποιοτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης, Παραδείγματα από τη Διεθνή Πρακτική.* Αθήνα: Παπαζήσης.

Schilling, J. (2006). On the Pragmatics of Qualitative Assessment, Designing the Process for Content Analysis. *European Journal of Psychological Assessment , 22* (1), σσ. 28–37.

Tiedt, P., & Tiedt, I. (2006). *Πολυπολιτισμική διδασκαλία.* Αθήνα: Παπαζήση.

Turner, B. (2006). *Vulnerability and Human Rights.* Pennsylvania: Pennsyvania State University.

Van Scoter, J. (2008). The potential of IT to foster literacy development in kindergarten. Στο J. Voogt, & G. Knezek (Επιμ.), *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education* (σσ. 149–161). New York: Springer Science + Business Media, LLC.

Καρούντζου, Γ., Παγούνη, Β., & Τσίμπος, Χ. (2007). Διαθεματική διδασκαλία και Διαπολιτισμική αγωγή. Στο Γ. Καψάλης, & Α. Κατσίκης (Επιμ.), *Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και οι Προκλήσεις της Εποχής μας*, (σσ. 1612-1619). Ιωάννινα.

Κιτσαράς, Γ. (2004). *Προγράμματα - Διδακτική μεθοδολογία προσχολικής αγωγής, Με σχέδια εργασίας.* Αθήνα: Έκδοση του συγγραφέα.

Κυρίδης, Α., Δρόσος, Β., & Ντίνας, Κ. (2003). *Η πληροφοριακή επικοινωνιακή τεχνολογία στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση: Το παράδειγμα της γλώσσας.* Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.

Ματσαγγούρας, Η. (2003). *Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση.* Αθήνα: Γρηγόρης.

Ντολιοπούλου, Έ. (2008). Η υποχρεωτικότητα στο ελληνικό Νηπιαγωγείο. Στο Δ. Κακανά, & Γ. Σιμούλη (Επιμ.), *Η προσχολική εκπαίδευση στον 21ο αιώνα* (σσ. 60-70). Αθήνα: Επίκεντρο.

Πηγιάκη, Π. (1998). *Προετοιμασία, σχεδιασμός και αξιολόγηση της διδασκαλίας, Διδακτική μεθοδολογία.* Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Ράπτης, Α., & Ράπτη, Α. (2007). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας, Ολική Προσέγγιση.* Αθήνα: Gutenberg.

Τσαούσης, Δ. (2007). *Η εκπαιδευτική πολιτική των Διεθνών Οργανισμών, Παγκόσμιες και ευρωπαϊκές διαστάσεις.* Αθήνα: Gutenberg.